

ozira na levo in desno, niti gori niti doli, braniti svetinje njene ter nasproti današnjemu liberalizmu, čemur jedro je brezverstvo, med blagonosnim načelom Izveličarjevim: „mir vam bodi!“ se tudi čestokrat spominjati besed njegovih: „mislite, da sem mir prinesel? Jaz pa rečem, ne, ampak meč.“ — In v to ime Bog poživi svetlega našega novega knezoškofa!

— (*V Šneperski gozdarski šoli*) je bila 28. u. m. konecletna preskušnja. Od deželnega odbora naprošeni gosp. M. Švajgar, župan v Starem trgu in bivši predstojnik podružnice kmetijske, je bil v imenu deželnega odbora pričujoč pri tej preskušnji, ki jo je po dokončanem 2. letu delalo 8 učencev: Gariboldi, Kolbezen, Novak, Malenšek, Pfefferer, Pleško, Šeringer in Zajec. Iz gozdoreje je izpraševal gosp. pl. Obereigner, vodja šolski, — iz varstva in vpotrebovanja gozdov učitelj gosp. Bovček, — iz lovstva, pismenih vaj in risanja učitelj gosp. Šanta, — iz kemije, fizike, geometrije, botanike, rudinstva, živalstva in računstva pa učitelj gosp. Franjo Žepič. Odgovarjali so po poročilu gosp. namestnika deželnega odbora učenci iz navedenih predmetov deloma dobro, deloma pa tudi prav dobro. — S tem šolskim letom neha specialna gozdarska šola, ako sl. ministerstvo kmetijstva deželi dovoli toliko denarne podpore, da se mora ustanoviti nižja kmetijska šola na Dolenskem, v kateri se ima učiti tudi gozdoreja z dotičnimi nauki.

— Po tem, kar piše „Slov. Gosp.“, more Kranjska gimnazija vesela biti, do dobí vrlega narodnjaka gosp. Karola Glaserja za profesorja.

— (*S strašansko hitrico*) je tiščal c. kr. deželni predsednik vitez Widmann na odstavo gosp. Jožefa Lesjaka, fajmoštra Sodraškega, ki je bil zarad razžaljenja Nj. Veličanstva in podhujskovanja v neki pridigi od Novomeške sodnije obsojen na 3 mesece ječe, pa je presvitlega cesarja prosil pomiloščenja, katero so mu blagi vladar res tudi 12. dne u. m. dodelili, sodnijsko kazni 3 mesecev ječe premenivši v 8dnevni zapor in odpustivši mu vse postavne kazenske posledke, po katerih bi bil fajmošter zgubil tudi faro. Al pl. Fladung, takrat še okrajni glavar Kočevski, zdaj Ljubljanski, je fajmoštra 2 dni popred brez ozira na to, da iz Dunaja ni še prišla rešitev cesarjeva, na ukaz c. k. deželnega predsednika vit. Widmanna odstavil službe, vzel mu cerkvene zapisnike, in vstavil dohodke, — 4 dni pozneje, to je, 16. dne u. m., pa je vrh tega vitez Widmann, po znani njegovi „energiji“ začasnemu škofu vemu namestniku gosp. Zupanu naložil še 100 gold. kazni zato, ker, držeč se cerkvenih pravil, se je branil pred sklepom Njegovega Veličanstva odstaviti fajmoštra Lesjaka. Ker je vsem svetu znano, kako večkrat v uradnih višjih in nižjih cesarskih gosposk važni akti dolgo čakajo rešitve, se je navedeni hitrici, s katero je postopal c. kr. deželni predsednik proti duhovnu, tem bolj čuditi, ker ni mogel vedeti, kaj bodo presvitli cesar skleniti blagovolili o prošnji zatoženca. Zdaj je vitez Widmann videl, da proti fajmoštru Lesjaku je „seiner Liebe Mühe umsonst“ bila, in da je dobil dober „merk's“, naj cesarski služabniki vselej čakajo sklepov presvitle krone!

— (*Novi Hilzerjevi zvonovi*), katere dobí Št. Peterska cerkev, so se v torek iz Wiener Neustadt-a po železnici pripeljali na kolodvor v Ljubljano, od kodar se v četrtek prepeljejo na svoje mesto, da jih krstijo in blagoslovijo stolni dekan gosp. Zupan.

— V „Slovincu“ poroča gosp. Karol Heidrich, ki, žalibog meseca oktobra zapusti našo domovino, ker stopi v samostan zunaj naše dežele, da doteka hiši za hiralce zmirom več milodarne podpore, da pa vendar bode še mnogo novcev treba, predno se dovrši dobrodelna na-

prava. Zato se obrača blagi gospod, ki se iskreno prizadeva za ustanovitev tega, naši deželi jako potrebnega zavoda, da dobrotnikov in dobrotnic dežele naše z vljudno prošnjo, naj jej ne odtegnejo svoje pomoči; še posebno pa pozivlja častito duhovščino in župane po naši deželi k nabiru doneskov, kateri bodo lahko najpotrebniše bolehnih siromake v to napravo priporočali in spravljali.

— (*Monštranca*), krasno v gotičnem stilu izdelano, smo videli pri gosp. K. Bitencu, pasarji na glavnem trgu št. 237. Delo je izpeljano z vso natančnostjo in skrbnostjo in daje gotovo čast mojstru. Naročena je bila monštranca za neko cerkev na Koroškem, kjer se bo gotičnemu altarcu lepo podala.

— (*Cesarske premije za konje*) se bodo ta mesec delile: v Cirknici za politični okraj Postojnski in Planinski 3. dan septembra, — v Ribnici za politični okraj Kočevski in Črnomeljski 4. dan septembra, — v Mokronogu za okraja Krški in Novomeški 6. dan septembra, — v Ljubljani za politični okraj Ljubljanski, Litijski, Kamniški in mestno občino Ljubljansko 9. septembra, — v Bohinjski Bistrici za politični okraj Radoliški 11. septembra, — v Radolici za ravno ta okraj 13., in v Kranji za politični okraj Kranjski 14. septembra. Povsod se delitev začne ob devetih dopoldne. — Več o tem zvedó konjerejci pri županih in podružnicah družbe kmetijske.

— (*Pobirki iz časnikov*.) Kdor hoče vedeti, kakošno nemščino nemčurski „k. k. Bezirksschulinspektor“ piše, kedar ga luna trka, naj bere v 194. listu „Lai-bacherice“ potopis „Am Wörther-See“ vom Joh. Sima; stavimo, kar kdo hoče, da tudi njemu, kakor pleno titulo „k. k. Bezirksschulinspektor“ v oni fantaziji piše, „das Kröpflein am Halse hüpfte auf und nieder wie ein Venetianisches Paprikanuderl.“ Bogme! da še žurnalista Arko ga mora zavidati za taki izvrstni stil!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Delegaciji se sklicete, kakor se za gotovo pripoveduje, sredi meseca septembra na Dunaj. Obravnavale se bodo navadne denarne zadeve, ki se tičejo Avstrijo in Ogersko; vse predloge se bodo poslancem izročile v nemškem in magjarskem jeziku.

— Pismo, ki so ga presvitli Cesar o 25letnici škofovanja poslali kardinalu knezu Schwarzenbergu v Prago 15. dne t. m., s posebne toplo besedo pripoznava 25letno zvesto in vestno delovanje Pražkega nadškofa. — To pismo Nj. Veličanstvo je one „ustavoverce“, ki vedó, da kardinal Schwarzenberg stoji pogumno v vrsti državopravne opozicije, tako hudo zbolelo, da „N. W. Tagblatt“ v tem cesarjevem pismu priznava moralično enakopravnost opozicije z vladno stranko.

Česko. — Kakor se sliši, bodo volitve poslancev na mesto tistih, ki so že izvoljeni bili, pa niso hoteli v zbor stopiti, med 6. in 12. oktobrom; v vsem skupaj je 28 staročeskkih in pa 3 mladočeskkih sedežev v zboru praznih. Zato hočejo, kakor smo zadnjikrat po „Politiki“ omenili, mladočehi vsako nedeljo shode napraviti po deželi zato, da bi narod česki volil take poslance, ki jih je volja stopiti v državni zbor. Pa jim bo le zopet spodletelo, kajti narod ne zaupa nič široko-ustnim mladim, ampak se stanovitno drži svojih skušenih starih voditeljev.

— V Pragi je policija prepovedala vrtno veselico na korist Ercegovinskim ubežnikom, češ, da tu ne gre za milodarno djanje, ampak za politično-narodne namene, ki se ne morejo trpeti. Tak ukaz je prišel od Dunajskega ministerstva.

— V Pragi se je ustanovila družba pod naslovom „kristijanske akademije“, kateri predsednik je bivši minister Jireček.

Hrvaško. Iz Zagreba. — Zbor je imel dosihmal 6 sej; interpelacij čulo se je že mnogo. Dr. Makanec je zahteval 100.000 gold. podpore za siromaške Ercegovinske ubežnike. Ban Mažuranič je odgovoril, da se to ne more zahtevati od dežele, ki sama ni bagata, in da je dolžnost ministerstva vnanjih zadev, skrbeti za begunce, kakor tudi za to, da se na bojišče pošlje zdravnikov. Konečno je svaril ban, naj poslanci z neprilicnimi predlogi zbora ne spravljajo v nevarnost.

Ogersko. Iz Budapešta. — Presvitli cesar, kralj Ogerski, je 31. dne u. m. osebno odprl tukajšnji zbor. Velike važnosti bo to zborovanje; prusijaki Cislajtani, kateri na vse kriplje delajo na to, da bi cesarstvo Avstrijsko se raztrgalo na dvoje, Cislajtanijo pogoltnili Prusi, Translajtanijo pa pustili Magjarom, podpirajo s tem veliko magjarsko stranko, kateri cilj in konec je: popolnoma ločiti se od Avstrije in le cesarja Avstrijskega imeti za kralja Ogerskega.

Nemčija. — Tudi nemški minister vojaštva zahteva več denarja za vojne potrebščine. Po takem zmagovita Prusija še zmirom ni zadostno oborožena, Avstrija pa naj — tako hočejo liberalci in že vedó, zakaj? — stroške za vojaštvo zniža. Sicer pa so Nemci, ki so unidan odkrili spominek Hermana Keruskega, strašansko junaštvo razodevali v govorih, pesmah in — popivanji.

Iz Turškega bojišča. — O ustaji je zadnje dni iz različnih krajev toliko novic in telegramov, da je težko razločiti, kaj je resničnega, kaj ne. Po vsem pa je gotovo, da upor v Ercegovini zelo napreduje. Trebinje se še ni podalo, marveč — če se sme najnovejšim telegramom po vladnih listih verjeti — je ona turška četa, ki je pri Kleku stopila na suho, prišla do Mostara, 1000 moč pa v Trebinje. (?) Al na drugih krajih so ustajniki povsod potolkli Turke in vzeli celo vrsto manjših trdnjav. Severo-zapadna stran Bosnije je tudi vsa na nogah, vsak dan se upor kje drugje vname. Krvave praske, večje in manjše, so vsak dan, vspeh je različen, vendar tudi tu Turki ne morejo potlačiti ustaje. — Iz Zagreba se poroča, da je tudi v Albaniji vnel se upor ter da je odšlo tje močno turško krdelo. Srbska in Črnagora niste še stopili v boj, le prostovoljcev je iz obeh dežel mnogo med uporniki. Srbskega kneza je menda strah pred Rusijo, o kateri poroča nek Francoski list, da mu je nekako zažugala; vendar bi ta novica po vsem, kar se godí, utegnila bosa biti. V Črnigori pa se delajo neprenehoma priprave za boj, ljudstvo se dá komaj komaj držati, da ne plane nad Turčina.

Bolj važno od dogodeb na bojišči je to, kar se plete zunaj bojišča. Evropske vojne moči so jele res po svojih poslancih posredovati med Turki in ustajniki, al vsak človek že naprej vé, da se ti ne bodo spustili v noben pogovor, še manj pa mirovali z orožjem tako dolgo, da bi bile obravnave končane, ker bi s tem le Turki časa dobili se bolj razprostrti in več vojakov in vojnega orodja na bojišče spraviti. Ustajniki od evropske diplomacije ničesar ne pričakujejo, je tudi ničesar prosili niso. Pomoči se nadjajo le od Črnogore in Srbije, zato so imeli tudi glavarji, na katerih čelu je tast kneza Črnogorskega, Vukotić, shod, pri katerem so se dogovorili za nadvodjo ustajnikov zbrati kneza Nikita. Največ je sedaj ležeče na tem, kaj bo rekla Srbska skupščina, ki se je že sešla, a brž po prvi seji zborovanja za nekoliko časa prenehala. Če se odloči za boj, potem je gotovo, da boste Rusija in Avstrija mo-

rali z orožjem posredovati in to v prid Turškim kristjanom. Med tem, ko se bo vse to motalo, bo upor dalje trajal in se širil, zadušila ga Turčija sama ne bo, ker ga dozda ni, ko je bil še manjši.

Zanimivo je pri tem pisanje Ruskih listov, ki kaže nedozorele pojme o vsej ustaji. „Ruski mir“ polemizira proti Avstriji, češ, da hoče vzeti Bosno in Ercegovino. V tem članku se nahaja sledeči čudni stavek: „Slovanom, ki živé na Balkanskem polotoku, ni silno treba prenaredb, nego le prav malo samostojnosti, pa le toliko, kolikor se je dá doseči brez konečnega propada moslemskega gospodarstva na iztoku.“ — „Noveje Vremja“ govori o veliki koristi zveze treh cesarjev in pravi, da Avstrija ne misli širiti se na račun podonavskih dežel, niti prisvojevati si zemlje na iztoku. — Ruski listi bi tedaj radi, da bi vse ostalo, kakor je. Francoski listi pa so že skonca trdili, da Srbija in Črnogora smeta na vsak način nadjati se podpore Ruske, ako stopita v boj proti Turku.

Navdušenost za boreče se brate je pri vseh Slovanih velika, povsod se nabirajo darila za-nje, še bolj pa za njih sirote in one reveže, ki so na Avstrijska tla pribežali. Na Francoskem in Laškem se nabira javno, na Angleškem je prvi minister Lord Russel sam daroval najprvi 500 gl. „N. fr. Presse“ ima telegram, da je škof Strossmayer podaril upornikom 30.000 gold., vendar ta novica ni nikjer potrjena. Kranjska deželna vlada je le edina, ki ne pusti nabirati milih darov za nesrečnike.

Kako se Turška krdela bojujejo, o tem tu le dve novici. Pražka „Politik“ ima iz Beligrada od 28. dne u. m. sledeči telegram: „Turki so včeraj sekali Srbe, ženske in otroke, ki so bili pri službi božji v samostanu v Buhovniku. Kar je moglo bežati, pobegnilo je čez mejo.“ — In s Trebinj se poroča, da so 3 ranjenim ustajnikom glave odsekali ter jih potem sredi mesta na trgu na drogo ve nateknili. Pa s takimi divjaki drži „N. Fr. Pressa“ in — Ljubljanski „Tagblatt“, ki si je zadnji čas po pravici pridobil priimek „turčinski list“. — Nasprotno ravna pa ustajniki z vjetimi Turki prav človeško; jemljó jim le orožje, drugrega nič.

Iz Dubrovnika imajo nekateri listi sledeči telegram: Začasna narodna vlada je sestavljena. Med ustajniki velika navdušenost, orožja, streliva in tudi živeža obilo.

14. zapisnik doneskov za dr. Costov spominek,
za katerega je daroval
gospod France Goršič, orgljar v Ljubljani 2 gold.

Žitna cena

v Ljubljani 28. avgusta 1875.

Vagán v novem denarji: pšenice domače 5 fl. 10. — banaška 5 fl. 31. — turšice 3 fl. — soršice 4 fl. 10. — rži 3 fl. 10. — ječmena 2 fl. 70. — prosa 2 fl. 40. — ajde 2 fl. 60. — ovsa 2 fl. 10. — Krompir 1 fl. 60.

Kursi na Dunaji 27. avgusta.

5% metaliki 69 fl. 90 kr.

Ažijo srebra 102 fl. — kr.

Narodno posojilo 73 fl. — kr.

Napoleondori 8 fl. 93 kr.

Loterijne srečke:

v Trstu	{	28. avg. 1875:	88.	57.	65.	72.	46.
v Lincu			11.	50.	9.	24.	51.

Prihodnje srečkanje v Trstu 11. septembra.